

Αθήνα 5/5/1997
Αριθ. Πρωτ. : 130159

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘ/ΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Ι

ΠΡΟΣ : Ως πίνακας διανομής

Ταχ. Δ/ση : Πειραιώς 40
Ταχ. Κώδικας: 101 82 ΑΘΗΝΑ
fax: (01) 3214294
Πληροφορίες : Γ. Πελωριάδης
Τηλέφωνο : (01) 3214033, 3214823

Θέμα: Εγκύκλιος εφαρμογής του π.δ. 305/96 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ»

Α. ΓΕΝΙΚΑ

Οι οικοδομικές εργασίες και γενικά τα τεχνικά έργα είναι, ως γνωστόν, οι εργασιακές δραστηριότητες που εμφανίζουν έναν από τους υψηλότερους δείκτες εργατικών ατυχημάτων, όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και διεθνώς, καθώς και την μεγαλύτερη αναλογία θανατηφόρων ατυχημάτων.

Η φύση των εργασιών στα τεχνικά έργα και το συνήθως απασχολούμενο εργατικό δυναμικό χαρακτηρίζονται από ιδιαιτερότητες μερικές από τις οποίες ευνοούν την πρόκληση ατυχημάτων :

- Κάθε μελέτη έχει μοναδικό χαρακτήρα και διαφορετικά προς αντιμετώπιση προβλήματα υγιεινής και ασφάλειας, ενώ οι υπεύθυνοι μελετητές σπανίως είναι ενημερωμένοι στην πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων
- Δεν υπάρχει συνήθως συνεννόηση μεταξύ των υπευθύνων της μελέτης, της εκτέλεσης και των μελλοντικών χρηστών πάνω στα θέματα ασφάλειας και πρόληψης των κινδύνων
- Διενεργούνται πολλές εργασίες συγχρόνως υπό πίεση χρόνου για την τήρηση προθεσμιών, από το ίδιο ή διαφορετικά συνεργεία μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων, με ποικίλους κινδύνους μεταβαλλόμενης φύσης και βαθμού, που αρκετά συχνά επηρεάζονται αρνητικά και από τις καιρικές μεταβολές και τις εδαφολογικές ιδιαιτερότητες
- Μερικές φορές οι εργασίες γίνονται σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις εν λειτουργία, οπότε προστίθενται και άλλοι κίνδυνοι που μπορεί να μην έχουν εκτιμηθεί σωστά
- Το εργατικό δυναμικό δεν είναι σταθερό και συνήθως δεν έχει υποστεί συστηματική επαγγελματική κατάρτιση
- Υπάρχει μεγάλο ποσοστό απασχόλησης έκτακτων και εποχιακών εργαζομένων, καθώς και εργαζομένων ξένης εθνικότητας με δυσκολίες συνεννόησης και κατανόησης των οδηγιών
- Το ποσοστό απασχόλησης των ελεύθερων επαγγελματιών, που συχνά δεν γνωρίζουν ή δεν τηρούν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και δεν συνεργάζονται στην εφαρμογή τους στο εργοτάξιο, είναι πολύ υψηλό.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία ατυχημάτων των τελευταίων ετών στην Ελλάδα το 20-25% του συνόλου των εργατικών ατυχημάτων και το 45-50% των θανατηφόρων συνέβησαν στις οικοδομές και τα δημόσια έργα. Ανάλογα υψηλά ποσοστά ατυχημάτων εμφανίζονται και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Σε σχετική έρευνα που έγινε σ' όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον κλάδο των οικοδομών και δημοσίων έργων, διαπιστώθηκαν τα εξής :

- Αντιπροσωπεύει το 10% περίπου του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. *(Στη χώρα μας η συμμετοχή του βαίνει συνεχώς αυξανόμενη λόγω της εκτέλεσης των προγραμματισμένων μεγάλων δημοσίων έργων)*
- Άνω του 90% των επιχειρήσεων του κλάδου είναι μικρομεσαίες, ενώ το 75% αυτών απασχολούν ολιγότερους από 10 και το 95% ολιγότερους από 20 εργαζόμενους
- Στον κλάδο απασχολείται περίπου το 7% του συνόλου των μισθωτών και συμβαίνει περίπου το 15% των εργατικών ατυχημάτων και το 30% των θανατηφόρων. Επιπλέον, τα ποσοστά συχνότητας και σοβαρότητας των ατυχημάτων βρίσκονται σε άνοδο και το κόστος τους αντιπροσωπεύει ποσοστό άνω του 3% του κύκλου εργασιών του κλάδου (στοιχεία 1987-88).

Άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία της έρευνας είναι τα εξής :

- Το **60%** περίπου των θανατηφόρων ατυχημάτων στο εργοτάξιο οφείλονται σε κάποια από τις επιλογές που έγιναν **στο στάδιο μελέτης του έργου, πριν την έναρξη εργασιών**, και συγκεκριμένα είτε σε σχεδιαστικές ατέλειες του έργου, του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού και των θέσεων απασχόλησης, είτε σε κακή οργάνωση του εργοταξίου και των συνεργείων που δουλεύουν εκεί. Η ταυτόχρονη δραστηριότητα διαφορετικών συνεργείων που εκτελούν εργασίες που δεν συμβιβάζονται μεταξύ τους, από την άποψη των επαγγελματικών κινδύνων, αποτελεί συχνά αιτία ατυχημάτων
- Το υπόλοιπο **40%** περίπου των θανατηφόρων ατυχημάτων μπορεί να αποδοθεί σε κινδύνους **κατά την εκτέλεση του έργου**, που σχετίζονται με το προσωπικό και οφείλονται σε ελλιπή κατάρτιση του, παράβαση των κανονισμών κ.ά., ή με τους όρους και τις συνθήκες εργασίας του(εργασία με το κομμάτι, πίεση χρόνου λόγω προθεσμιών, αντίξοες καιρικές συνθήκες κ.ά.).
- Από την ανάλυση των αιτιών των ατυχημάτων προκύπτει ότι αυτά **μπορούν** σε μεγάλο βαθμό να **προβλεφθούν** και να περιορισθούν δραστικά, με την **ενσωμάτωση των μέτρων ασφάλειας και πρόληψης των κινδύνων** σ' όλα τα στάδια μελέτης και κατασκευής του έργου, αλλά και στις εργασίες συντηρήσεων και μετατροπών που ενδεχομένως θα ακολουθήσουν. Στο στάδιο της μελέτης περιλαμβάνεται και η οργάνωση των υπό εκτέλεση εργασιών που θα προλάμβανε τις ασυμβατότητες μεταξύ τους και τους συνεπαγόμενους κινδύνους(π.χ. να μη γίνεται οξυγονοκόλληση και ταυτόχρονα βαφές με χρήση διαλυτικών στον ίδιο κλειστό χώρο).
- Υπολογίζεται ότι το οικονομικό κόστος των συνεπειών των ατυχημάτων **υπερβαίνει το διπλάσιο** του συνολικού κόστους από την λήψη προληπτικών μέτρων που θα οδηγούσαν στην αποφυγή τους.

B. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ 92/57/ΕΟΚ - ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Στις 24 Ιουνίου 1992 η Ευρωπαϊκή Ένωση, με βάση το άρθρο 118α της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, όπως συμπληρώθηκε από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1986, εξέδωσε την **οδηγία 92/57/ΕΟΚ**:

«Σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια»

Η οδηγία αυτή αποτελεί την όγδοη ειδική οδηγία που η έκδοσή της προβλέπεται από την οδηγία «πλαίσιο» 89/391/ΕΟΚ «Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία». Η Ελλάδα εναρμόνισε, ως γνωστόν, την νομοθεσία της με την οδηγία αυτή με το π.δ. 17/96 «Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ» (ΦΕΚ 11/Α/18.1.1996).

Με την οδηγία **92/57/ΕΟΚ** επιδιώκεται, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες του κλάδου των τεχνικών έργων, μια σφαιρική προσέγγιση στα θέματα ασφάλειας και υγείας, με την ενσωμάτωση της πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων σ' όλα τα στάδια μελέτης, κατασκευής και χρήσης μελλοντικά του έργου και με την καθιέρωση μιας αλυσίδας ευθύνης και ευαισθητοποίησης όλων των συντελεστών του έργου (κυρίου του έργου, μελετητή, επιβλέποντα, εργολάβων, υπεργολάβων, εργοδοτών, εργαζομένων, αυτοαπασχολούμενων) που υποχρεώνονται να αναλάβουν τις ευθύνες τους.

Το σχέδιο π.δ. για την εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την οδηγία 92/57/ΕΟΚ υποβλήθηκε για διαβούλευση στο Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ), όπου συμμετέχουν εκπρόσωποι των εργαζομένων, εργοδοτών και επιστημονικών φορέων, καθώς επίσης και εκπρόσωποι από τα συναρμόδια Υπουργεία.

Το ΣΥΑΕ γνωμοδότησε ομόφωνα πάνω στο σχέδιο π.δ. που ήδη, μετά την υπογραφή του από τους αρμόδιους Υπουργούς και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, δημοσιεύθηκε στο τεύχος **212/Α/29.8.1996** της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως με αριθμό **305** και με τίτλο:

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 92/57/ΕΟΚ»

Η ισχύς του διατάγματος αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσής του, με εξαίρεση τη διάταξη για την υποχρεωτική υποβολή σχεδίου και φακέλου ασφάλειας και υγείας μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την έκδοση οικοδομικής άδειας (άρθρο 3, παρ. 8), της οποίας η έναρξη ισχύος μετατέθηκε κατά 6 μήνες.

Γ. ΠΡΟΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Τα κυριότερα νομοθετήματα που έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα στη χώρα μας ειδικά για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων στα εργοτάξια οικοδομών και τεχνικών έργων και ισχύουν παράλληλα με το π.δ. 305/96 είναι:

- **π.δ. 778/80** «Περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών» (ΦΕΚ 193/Α/26.8.1980)
- **π.δ. 1073/81** «Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος πολιτικού μηχανικού» (ΦΕΚ 260/Α/16.9.1981)
- **ν.1396/83** «Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα» (ΦΕΚ 126/Α/15.9.1983)
- **υπ. απ. 130646/84** «Ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας» (ΦΕΚ 154/Β/19.3.1984)
- **ν.1430/84** «Κύρωση της 62 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας «που αφορά τις διατάξεις ασφαλείας στην οικοδομική βιομηχανία» και ρύθμιση θεμάτων που έχουν άμεση σχέση με αυτή» (ΦΕΚ 49/Α/18.4.1984)
- **υπ. απ. 131325/87** «Σύσταση μικτών επιτροπών ελέγχου σε οικοδομές και εργοταξιακά έργα» (ΦΕΚ 467/Β/28.8.1987) (Κύρωση με το ν. 1767/88 άρθρο 19)
- **π.δ. 225/89** «Υγιεινή και ασφάλεια στα υπόγεια τεχνικά έργα» (ΦΕΚ 106/Α/2.5.1989)

Δ. ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Οι σημαντικότερες από τις νέες ρυθμίσεις που περιλαμβάνει το **π.δ. 305/96** είναι οι εξής:

α. Εκ των προτέρων γνωστοποίηση

Στα εργοτάξια με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών μεγαλύτερη από 30 εργάσιμες ημέρες και στα οποία θα απασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβαίνει τα 500 ημερομίσθια, ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, και εάν αυτός δεν υπάρχει τότε ο κύριος του έργου, πρέπει να διαβιβάζουν στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, **πριν** από την έναρξη των εργασιών, ειδική εκ των προτέρων **γνωστοποίηση** (άρθρο 3, παρ. 12).

Στα εργοτάξια που απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση είναι υποχρεωτική και η τήρηση του Ημερολογίου Μέτρων Ασφάλειας που προβλέπεται στο άρθρο 8 του ν.1396/83 και την υπ. απ.130646/84 (βλ. παραπάνω)

β. Συντονιστές σε θέματα ασφάλειας και υγείας

Στα εργοτάξια που είναι, ή προβλέπεται να είναι, παρόντα πολλά (περισσότερα του ενός) συνεργεία ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, και εάν αυτός δεν υπάρχει τότε ο κύριος του έργου, υποχρεούται να ορίσει έναν ή περισσότερους **συντονιστές σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου**, καθώς επίσης και έναν ή περισσότερους **συντονιστές σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου** (άρθρο 2 παρ. 8 και 9, άρθρο 3 παρ. 1 και 2). Στους συντονιστές ανατίθεται η εκτέλεση των καθηκόντων που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 6 του διατάγματος.

Ο ορισμός των συντονιστών **δεν** επηρεάζει την **αρχή της ευθύνης του εργοδότη** που προβλέπεται στο π.δ. 17/96 «Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ».

γ. Σχέδιο και φάκελος ασφάλειας και υγείας

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, και εάν αυτός δεν υπάρχει τότε ο κύριος του έργου, μεριμνά για την εκπόνηση **σχεδίου ασφάλειας και υγείας** και για την κατάρτιση **φακέλου ασφάλειας και υγείας**, που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των δικαιολογητικών που υποβάλλονται για την έκδοση οικοδομικής αδείας του έργου ή, στην περίπτωση των δημόσιων έργων, της τεχνικής μελέτης που υποβάλλεται για έγκριση (άρθρο 3, παρ.3-11)

Το **σχέδιο** ασφάλειας και υγείας αποσκοπεί στην πρόληψη των κινδύνων κατά την κατασκευή του έργου, ενώ ο **φάκελος** στην πρόληψη των κινδύνων κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του έργου, όπως εργασίες συντήρησης, μετατροπών, καθαρισμού κ.λ.π..

δ. Υποχρεώσεις αυτοαπασχολουμένων

Στα πλαίσια της επιδίωξης να καθιερωθεί μια αλυσίδα ευθύνης και ευαισθητοποίησης όλων των συντελεστών του έργου προβλέπονται σαφείς υποχρεώσεις και για τους **αυτοαπασχολούμενους**, καθώς επίσης και για τους εργολάβους και υπεργολάβους όταν ασκούν **οι ίδιοι** επαγγελματική δραστηριότητα στο εργοτάξιο (άρθρο 9)

Αναπόσπαστο μέρος του π.δ. αποτελούν τα **παραρτήματα I, II, III και IV** που περιλαμβάνουν:

- Ενδεικτικό κατάλογο των οικοδομικών εργασιών και των εργασιών πολιτικού μηχανικού που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του π.δ. (**παράρτημα I**)
- Ενδεικτικό κατάλογο των εργασιών που ενέχουν ειδικούς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων για τις οποίες υπάρχει υποχρέωση εκπόνησης σχεδίου ασφάλειας και υγείας (**παράρτημα II**)
- Το περιεχόμενο της εκ των προτέρων γνωστοποίησης που πρέπει να διαβιβάζεται στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας πριν από την έναρξη των εργασιών (**παράρτημα III**)
- Τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να τηρούνται στα εργοτάξια και ειδικότερα :
 - ελάχιστες **γενικές** προδιαγραφές για τους **χώρους** εργασίας (**παράρτημα IV, μέρος A**) και
 - ελάχιστες ειδικές προδιαγραφές για τις **θέσεις** εργασίας **εντός** ή **εκτός** των εγκαταστάσεων (**παράρτημα IV, μέρος B, τμήματα I και II**)

E. ΟΙ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

Οι βασικότερες, κατ' άρθρο, προβλέψεις του διατάγματος έχουν ως εξής :

ΑΡΘΡΟ 1: Αντικείμενο - Πεδίο εφαρμογής

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι σκοπός του διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί της ασφάλειας και υγιεινής των εργαζομένων προς τις διατάξεις της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ.

Στην παράγραφο 2 περιγράφεται το αντικείμενο του διατάγματος που είναι ο καθορισμός των ελαχίστων προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια εφαρμόζονται παράλληλα οι γενικές και ειδικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας, όπου αυτές δεν καλύπτονται από πλέον δεσμευτικές ή/και ειδικές διατάξεις του διατάγματος.

Αναφέρθηκαν παραπάνω τα κυριότερα νομοθετήματα που ισχύουν σήμερα στη χώρα μας και αφορούν σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας στα εργοτάξια οικοδομών και τεχνικών έργων.

Αναφέρονται ενδεικτικά παρακάτω και μερικά άλλα βασικά νομοθετήματα, που περιλαμβάνουν γενικές και ειδικές διατάξεις για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας οι οποίες ισχύουν για όλους τους χώρους εργασίας περιλαμβανόμενων των εργοταξίων :

- **ν. 1568/85** «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων» (ΦΕΚ 117/Α/18.10.1985)

- **π.δ. 294/88** «Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, επίπεδο γνώσεων και ειδικότητα τεχνικού ασφάλειας για τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 1568/1985 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων» (ΦΕΚ 138/Α/21.6.1988)
- **π.δ. 17/96** «Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ».(ΦΕΚ 11/Α/18.1.1996)
- **π.δ. 105/95** «Ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ» (ΦΕΚ 67/Α/1995)
- **π.δ. 395/94** «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ» (ΦΕΚ 220/Α/19.12.1994)
- **π.δ. 396/94** «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/656/ΕΟΚ» (ΦΕΚ 220/Α/19.12.1994)

Επισημαίνεται ότι ισχύουν κατά περίπτωση και ανάλογα με τις εκτελούμενες εργασίες, και όλα τα άλλα νομοθετήματα που αφορούν στην πρόληψη ειδικών κινδύνων, όπως τα αναφερόμενα, ενδεικτικά, παρακάτω :

- **π.δ. 397/94** «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κίνδυνο ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων σε συμμόρφωση προς την οδηγία 90/269/ΕΟΚ» (ΦΕΚ 221/Α/19.12.1994)
- **π.δ. 307/86** «Προστασία της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά τη διάρκεια της εργασίας τους» (ΦΕΚ 135/Α/86), όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 77/93 «Για την προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες και τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ.307/86 σε συμμόρφωση προς την οδηγία 88/642/ΕΟΚ» (ΦΕΚ 34/Α/18.3.1993)
- **π.δ. 85/91** «Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσης τους στο θόρυβο κατά την εργασία σε συμμόρφωση προς την οδηγία 86/188/ΕΟΚ» (ΦΕΚ 38/Α/18.3.1991)
- **π.δ. 95/78** «Περί μέτρων υγιεινής και ασφάλειας των απασχολούμενων εις εργασίας συγκολλήσεων» (ΦΕΚ 20/Α/1978)
- **π.δ. 70α/88** «Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία» (ΦΕΚ 31/Α/1988) κ.ά.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι για την εφαρμογή του διατάγματος στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88 «Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.» (ΦΕΚ 721/Β/1988) (έννοια επιχείρησης και εργοδότη κ.ά).

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι οι διατάξεις του διατάγματος δεν εφαρμόζονται στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό και στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.

Επίσης, διευκρινίζεται ότι δεν εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του διατάγματος οι δραστηριότητες εξόρυξης στις εξορυκτικές βιομηχανίες (ορυχεία, μεταλλεία, λατομεία), συμπεριλαμβανόμενης της εξόρυξης διά γεωτρήσεων καθώς και των δραστηριοτήτων αναζήτησης των κοιτασμάτων και προετοιμασίας του εδάφους και του υπεδάφους για την εξόρυξή τους. Για

τις δραστηριότητες αυτές ισχύουν άλλα νομοθετήματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Εννοείται ότι κάθε άλλη επέμβαση στο υπέδαφος (π.χ. διάνοιξη φρεάτων, σιηράγγων κ.λ.π.) που γίνεται στα πλαίσια της προετοιμασίας ή εκτέλεσης ενός τεχνικού έργου υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος.

ΑΡΘΡΟ 2 : Ορισμοί

Στο άρθρο 2 δίνονται οι ορισμοί για:

- το προσωρινό ή κινητό εργοτάξιο
- τον κύριο του έργου,
- τον ανάδοχο (και ειδικότερα τον εργολάβο, τον υπεργολάβο και τον μελετητή),
- τον εργοδότη,
- τον εργαζόμενο,
- τον εκπρόσωπο των εργαζομένων,
- τον αυτοαπασχολούμενο,
- τον συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου και
- τον συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου.

Μερικοί από τους παραπάνω ορισμούς υπάρχουν ήδη στην ισχύουσα νομοθεσία (π.δ. 17/96, ν.1396/83). Επαναλαμβάνονται όμως πάλι, συμπληρωμένοι για τις ανάγκες εφαρμογής του διατάγματος στα εργοτάξια, αφ' ενός για λόγους πληρότητας, ώστε να μην ανατρέχουν οι ενδιαφερόμενοι σε άλλα νομοθετήματα και αφ' ετέρου για λόγους σαφήνειας, κυρίως σε ότι αφορά τα δημόσια έργα για τα οποία η σχετική νομοθεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ (ν. 1418/84) χρησιμοποιεί άλλες έννοιες.

Ιδιαίτερα επισημαίνονται οι ορισμοί :

- **του προσωρινού ή κινητού εργοταξίου**, που καλύπτει κάθε εργοτάξιο όπου πραγματοποιούνται εργασίες οικοδομικές ή/και πολιτικού μηχανικού και γενικά εκτελούνται εργασίες οποιουδήποτε τεχνικού έργου. Ο όρος "**προσωρινό ή κινητό εργοτάξιο**" έχει δοθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση για να τονίσει ότι αφορά σε εργασίες περιορισμένης χρονικής διάρκειας και ενδεχομένως όχι σταθερής θέσης. Ενδεικτικός κατάλογος εργασιών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του διατάγματος περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι.
- **του κυρίου του έργου**, που περιλαμβάνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου πραγματοποιείται ένα έργο
- **του αναδόχου**, που περιλαμβάνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η μελέτη ή/και η εκτέλεση ή/και η επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου για λογαριασμό του κυρίου του έργου.

Δηλαδή στην έννοια του αναδόχου περιλαμβάνεται ο εργολάβος, ο υπεργολάβος, ο μελετητής και ο επιβλέπων.

Στο διάταγμα επαναλαμβάνονται οι εξειδικευμένοι ορισμοί του εργολάβου, του υπεργολάβου και του μελετητή, οι οποίοι αναφέρονται και στο ν.1396/83 "Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων

ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα”, με την προσθήκη ότι προκειμένου για δημόσια έργα ως εργολάβος νοείται ο ανάδοχος, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 3 του ν. 1418/84 «Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων» (ΦΕΚ 23/Α/1984)

- **του εργοδότη**, που περιλαμβάνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και κυρίως, για τις ανάγκες του διατάγματος, τον εργολάβο και υπεργολάβο, χωρίς να αποκλείεται και ο κύριος του έργου όταν αυτός συνδέεται απευθείας με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο
- **του εργαζόμενου**, που καλύπτει κάθε εργαζόμενο με οποιαδήποτε σχέση εργασίας (αορίστου χρόνου, ορισμένου χρόνου, πρόσκαιρης εργασίας κ.λ.π.) με ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, τον εργοδότη του. Περιλαμβάνονται οι ασκούμενοι και μαθητευόμενοι εργαζόμενοι, ενώ εξαιρούνται οι αυτοαπασχολούμενοι
- **του εκπροσώπου των εργαζομένων**, που καλύπτει κάθε εκλεγμένο ή επιλεγμένο άτομο, με τις διαδικασίες που προβλέπονται από τη νομοθεσία (ν.1568/85, π.δ.17/96, βλ. παραπάνω, και ν.1767/88 «Συμβούλια εργαζομένων και άλλες διατάξεις-κύρωση της 135 διεθνούς σύμβασης εργασίας» ΦΕΚ 63/Α/1988), για να εκπροσωπεί τους εργαζόμενους όσον αφορά τα ζητήματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία
- **του αυτοαπασχολούμενου**, που καλύπτει κάθε άτομο, εκτός εργοδοτών και εργαζομένων, το οποίο με την επαγγελματική του δραστηριότητα συμβάλλει στην εκτέλεση του έργου, π.χ. τους τεχνίτες που απασχολούνται μόνοι τους
- **του συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου**, και **του συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου**, που αναφέρονται στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα οποία ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, και εάν αυτός δεν υπάρχει τότε ο κύριος του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των ειδικών καθηκόντων που προβλέπονται από τα άρθρα 5 παρ. 2 και 6 παρ. 3 αντίστοιχα.

ΑΡΘΡΟ 3: Υποχρέωση απασχόλησης συντονιστών. Σχέδιο και φάκελος ασφάλειας και υγείας. Εκ των προτέρων γνωστοποίηση.

Με το άρθρο αυτό, που αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα του π.δ., εισάγονται οι καινοτόμες διατάξεις που αναφέρονται στις εξής, **επί πλέον από αυτές που προέβλεπε μέχρι σήμερα η νομοθεσία**, υποχρεώσεις του εργολάβου ολόκληρου του έργου και εάν αυτός δεν υπάρχει τότε του κυρίου του έργου :

- Να ορίζει ένα ή περισσότερους **συντονιστές** σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου και έναν ή περισσότερους συντονιστές κατά την εκτέλεσή του
- Να μεριμνά για την εκπόνηση **σχεδίου** ασφάλειας και υγείας και για την κατάρτιση **φακέλου** ασφάλειας και υγείας και
- Να διαβιβάζει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, πριν από την έναρξη των εργασιών, κατάλληλη εκ των προτέρων **γνωστοποίηση**

Ειδικότερα στις επί μέρους παραγράφους προβλέπονται τα εξής :

Στις παραγράφους 1 και 2 προβλέπεται ότι στα εργοτάξια που **θα είναι παρόντα πολλά συνεργεία** ορίζονται, από τον εργολάβο ολόκληρου του έργου και εάν δεν υπάρχει από τον κύριο του έργου, ένας ή περισσότεροι

συντονιστές σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την **εκπόνηση της μελέτης του έργου** (παρ. 1) καθώς και κατά την **εκτέλεση του** (παρ. 2).

Ως συνεργείο μπορεί να θεωρηθεί, για τις ανάγκες του διατάγματος, κάθε πρόσωπο ή σύνολο προσώπων που εκτελεί μία συγκεκριμένη αυτοτελή εργασία κατά την εκτέλεση του έργου (π.χ. σοβατίσματα, ελαιοχρωματισμοί, ηλεκτρολογικά κ.ά.)

Όπως προαναφέρθηκε, μία από τις κυριότερες αιτίες ατυχημάτων είναι η ταυτόχρονη, ή διαδοχική, απασχόληση στο εργοτάξιο **περισσότερων από ένα συνεργείων**, τα οποία εκτελούν διαφορετικές εργασίες με ποικίλης φύσης και βαθμού κινδύνους. Η έλλειψη συντονισμού και η άγνοια των κινδύνων που συνυπάρχουν στις εργασίες που εκτελούν τα διάφορα συνεργεία μπορεί να έχει ως συνέπεια ένα υψηλό αριθμό εργατικών ατυχημάτων.

Γι' αυτό, η απασχόληση σ' αυτές τις περιπτώσεις συντονιστών σε θέματα ασφάλειας και υγείας, τόσο κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου όσο και κατά την εκτέλεση του, επιβάλλεται και αναμένεται ότι θα συντελέσει καθοριστικά στον εντοπισμό και την εκτίμηση των κινδύνων κάθε εργασίας και της ενδεχόμενης αλληλεπίδρασης τους και στον καθορισμό και την λήψη των αναγκαίων προληπτικών μέτρων, περιλαμβανόμενου του χρονικού προγραμματισμού και του συντονισμού εκτέλεσης των εργασιών, έτσι ώστε οι κίνδυνοι σε κάθε φάση της κατασκευής να περιορίζονται στο ελάχιστο.

Δεν καθορίζονται κριτήρια για τον αριθμό των απαιτούμενων συντονιστών, αλλά επαφίεται στην επιλογή του υπόχρεου που πρέπει να λάβει υπόψη το είδος, τον όγκο και τις συνθήκες του συγκεκριμένου έργου.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται η υποχρέωση του εργολάβου ολόκληρου του έργου, και εάν αυτός δεν υπάρχει τότε του κυρίου του έργου, να μεριμνά, πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου, για την εκπόνηση σχεδίου ασφάλειας κι υγείας και για την κατάρτιση φακέλου ασφάλειας και υγείας (βλ. και άρθρο 5 παρ.2)

Ο **φάκελος** ασφάλειας και υγείας συντάσσεται σε κάθε περίπτωση ενώ το **σχέδιο** όταν συντρέχει μία τουλάχιστον από τις προϋποθέσεις της παραγράφου 4.

Στην παράγραφο 4 περιγράφονται οι προϋποθέσεις που είναι υποχρεωτική η εκπόνηση του σχεδίου ασφάλειας και υγείας. Συγκεκριμένα είναι υποχρεωτική όταν:

- απαιτείται, σύμφωνα με τα παραπάνω, **συντονιστής** σε θέματα ασφάλειας και υγείας **κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου**, ή
- οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους, όπως αυτές που απαριθμούνται ενδεικτικά στο συνημμένο **παράρτημα II**, ή
- απαιτείται εκ των προτέρων **γνωστοποίηση**.

Στις παραγράφους 5 και 6 καθορίζεται σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο του **σχεδίου** ασφάλειας και υγείας, το οποίο αποσκοπεί, όπως προαναφέρθηκε, στην πρόληψη των κινδύνων κατά την κατασκευή του έργου.

Η παράγραφος 5 προβλέπει ότι στο **σχέδιο** ασφάλειας και υγείας πρέπει να περιγράφονται και διευκρινίζονται, αφού ληφθούν υπόψη οι τυχόν

δραστηριότητες εκμετάλλευσης που διεξάγονται στον τόπο του έργου είτε στα πλαίσια του εργοταξίου είτε όχι (π.χ. σε βιομηχανία εν λειτουργία), οι κανόνες ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται κατά την εκτέλεση του έργου, καθώς και τα ειδικά μέτρα που απαιτούνται στην περίπτωση που εκτελούνται εργασίες με ιδιαίτερους κινδύνους, όπως αυτές που αναγράφονται ενδεικτικά στο **παράρτημα II**.

Στην παράγραφο 6 προβλέπεται ότι το **σχέδιο** πρέπει επίσης να περιλαμβάνει στοιχεία για:

- την προσπέλαση στο εργοτάξιο και την ασφαλή πρόσβαση στις θέσεις εργασίας
- την ανάλυση πορείας κατασκευής σε φάσεις
- την κυκλοφορία πεζών και οχημάτων εντός του εργοταξίου
- την ανάλυση μεθόδων εργασίας κατά φάσεις
- τον καθορισμό χώρων αποθήκευσης υλικών και τρόπου αποκομιδής αχρήστων
- τις συνθήκες αποκομιδής επικίνδυνων υλικών
- τη διευθέτηση χώρων υγιεινής, εστίασης και Α' βοηθειών
- την μελέτη κατασκευής ικριωμάτων όταν δεν περιγράφονται από τις ισχύουσες διατάξεις.

Σημείωση: Ενδεικτικό υπόδειγμα του περιεχομένου του σχεδίου ασφάλειας και υγείας περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α της παρούσας εγκυκλίου.

Στη παράγραφο 7 περιγράφεται το περιεχόμενο του **φακέλου** ασφάλειας και υγείας ο οποίος, όπως προαναφέρθηκε, αποσκοπεί στην πρόληψη των κινδύνων κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του έργου, όπως εργασίες συντήρησης, μετατροπών, καθαρισμού που ενδεχόμενα θα χρειασθεί να διενεργηθούν μετά την κατασκευή του.

Ο **φάκελος** ασφάλειας και υγείας πρέπει να περιλαμβάνει:

- το μητρώο του έργου, δηλαδή τα σχέδια και την τεχνική περιγραφή του έργου,
- οδηγίες και χρήσιμα στοιχεία σε θέματα ασφάλειας και υγείας που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη **μετά** την κατασκευή του έργου, για την αποτροπή των κινδύνων κατά τις ενδεχόμενες εργασίες συντήρησης, μετατροπών, καθαρισμού κ.ά. Ενδεικτικά προβλέπεται ότι πρέπει να περιλαμβάνονται οδηγίες και στοιχεία που να αναφέρονται, ανάλογα με την περίπτωση, στον ασφαλή τρόπο εκτέλεσης των διάφορων εργασιών, την αποφυγή κινδύνων από τα διάφορα δίκτυα (ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, αερίων, ατμού κ.ά.), την πυρασφάλεια κ.λ.π.

Σημείωση: Ενδεικτικό υπόδειγμα του περιεχομένου του φακέλου ασφάλειας και υγείας περιλαμβάνεται στο παράρτημα Β της παρούσας εγκυκλίου.

Στην παράγραφο 8 ορίζεται ότι το **σχέδιο** και ο **φάκελος** ασφάλειας και υγείας πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των δικαιολογητικών που υποβάλλονται για την έκδοση της οικοδομικής αδείας του έργου και, προκειμένου για δημόσια έργα που δεν απαιτείται έκδοση οικοδομικής αδείας, να αποτελούν τμήμα της τεχνικής μελέτης που υποβάλλεται για έγκριση.

Σημείωση: Ρυθμίσεις σχετικές με τη διαδικασία σύνταξης και υποβολής του σχεδίου και του φακέλου ασφάλειας και υγείας αναγράφονται στα ενδεικτικά υποδείγματα του περιεχομένου τους που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της παρούσας εγκυκλίου.

Στην παράγραφο 9 προβλέπεται ότι το **σχέδιο** και ο **φάκελος** ασφάλειας και υγείας πρέπει να αναπροσαρμόζονται ανάλογα με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει.

Επισημαίνεται, ότι ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στην **έγκαιρη** αναπροσαρμογή του **σχεδίου** ασφάλειας και υγείας **πριν** την έναρξη των εργασιών και του **φακέλου** ασφάλειας και υγείας **μετά** το πέρας των εργασιών, ώστε αυτός να περιλάβει τα **πραγματικά** στοιχεία του έργου έτσι όπως κατασκευάσθηκε.

Στην παράγραφο 10 προβλέπεται ότι το **σχέδιο** και ο **φάκελος** ασφάλειας και υγείας τηρούνται στο εργοτάξιο με ευθύνη του εργολάβου ολόκληρου του έργου και εάν δεν υπάρχει του κυρίου του έργου και είναι στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών.

Υπενθυμίζεται, ότι αντίστοιχη υποχρέωση υπάρχει και για το **Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας** που προβλέπεται από το **ν. 1396/83** «Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφάλειας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα» (βλ. και παρακάτω στην παρ. 14)

Στην παράγραφο 11 προβλέπεται ότι ο **φάκελος** ασφάλειας και υγείας πρέπει να συνοδεύει το έργο καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του και ότι μετά την αποπεράτωσή του φυλάσσεται με ευθύνη του κυρίου του έργου.

Εάν μεταβιβασθεί η κυριότητα, ή διασπασθεί κατόπιν πώλησης σε επί μέρους ιδιοκτήτες, ο νέος, ή ο κάθε επί μέρους ιδιοκτήτης, πρέπει να μεριμνά ώστε να περιέρχεται στη διάθεση του ακριβές αντίγραφο του φακέλου ασφάλειας και υγείας.

Στις παραγράφους 12 και 13 ορίζεται η υποχρέωση του εργολάβου ολόκληρου του έργου, και εάν δεν υπάρχει του κυρίου του έργου, να διαβιβάζει στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας, **πριν** από την έναρξη των εργασιών, ειδική εκ των προτέρων **γνωστοποίηση** με τα στοιχεία του έργου τα οποία αναφέρονται συγκεκριμένα στο συνημμένο στο διάταγμα **Παράρτημα ΙΙΙ**.

Εκ των προτέρων **γνωστοποίηση** απαιτείται στις περιπτώσεις εργοταξίων:

- Με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών μεγαλύτερη από 30 εργάσιμες ημέρες και ταυτόχρονη απασχόληση περισσότερων από 20 εργαζομένων, ή
- Με προβλεπόμενο όγκο εργασίας που υπερβαίνει τα 500 ημερομίσθια

Η εκ των προτέρων γνωστοποίηση **αναρτάται κατά τρόπο εμφανή** στο εργοτάξιο και ενημερώνεται εάν χρειάζεται, δηλαδή συμπληρώνεται με τα νέα στοιχεία στην περίπτωση που επέρχονται μεταβολές κατά την πρόοδο του έργου. Εννοείται ότι θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την διατήρησή της σε καλή κατάσταση.

Στην παράγραφο 14 καθορίζεται ότι επεκτείνεται η υποχρέωση τήρησης **Ημερολογίου Μέτρων Ασφάλειας** σε **όλα** τα εργοτάξια (δημόσια και

ιδιωτικά) για τα οποία απαιτείται εκ των προτέρων **γνωστοποίηση**, ανεξάρτητα από τις προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι τώρα.

Υπενθυμίζεται ότι ρυθμίσεις σχετικές με την τήρηση **Ημερολογίου μέτρων ασφάλειας** προβλέπονται από το **ν. 1396/83** «Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφάλειας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα» (ΦΕΚ 126/Α/1983) και από την **υπ. απ. 130646/84** «Ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας» (ΦΕΚ 154/Β/19.3.1984)

ΑΡΘΡΟ 4: Γενικές αρχές πρόληψης σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται η υποχρέωση των **μελετητών** κατά τα στάδια σύλληψης, επεξεργασίας και εκπόνησης της μελέτης του έργου, να λαμβάνουν υπόψη, σε συνεργασία με τον εργολάβο και υπεργολάβο ολόκληρου του έργου και εάν δεν υπάρχουν τότε με τον κύριο του έργου, τις **γενικές αρχές πρόληψης σε θέματα ασφάλειας και υγείας** που αναφέρονται στο **άρθρο 7** του **π.δ.17/96**. Οι αρχές αυτές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ιδίως κατά τις αρχιτεκτονικές, τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές, προκειμένου να προγραμματίζονται οι διάφορες εργασίες ή φάσεις εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά, καθώς και κατά την πρόβλεψη της διάρκειας εκτέλεσής τους.

(Στην έννοια της «**μελέτης**» περιλαμβάνονται όλες οι επί μέρους μελέτες που απαιτούνται για κάθε έργο).

Υπενθυμίζονται οι κυριότερες από τις **γενικές αρχές πρόληψης** που αναφέρονται στην **παρ. 7** του **άρθρου 7** του **π.δ. 17/96** :

- αποφυγή των κινδύνων
- εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν
- προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, ειδικότερα όσον αφορά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας ,την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας κ.α.
- αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το ολιγότερο επικίνδυνο
- προγραμματισμός της πρόληψης με στόχο ένα συνεκτικό σύνολο που να ενσωματώνει στην πρόληψη την τεχνική, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία
- καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους
- προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας
- προσαρμογή στις τεχνικές εξελίξεις
- παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζόμενους

Στην παράγραφο 2 καθορίζεται ότι θα πρέπει να λαμβάνονται επίσης υπόψη κάθε φορά και το **σχέδιο** και ο **φάκελος** ασφάλειας και υγείας.

ΑΡΘΡΟ 5: Προσόντα και καθήκοντα των συντονιστών κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι το ή τα πρόσωπα που θα ορισθούν **συντονιστές** σε θέματα ασφάλειας και υγείας **κατά την εκπόνηση της μελέτης** του έργου πρέπει να έχουν **τουλάχιστον** τα προσόντα που,

σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, θα τους παρείχαν το **δικαίωμα υπογραφής** της μελέτης του συγκεκριμένου έργου (για την έννοια της «**μελέτης**» βλ. παραπάνω παρ. 1 άρθρο 4).

Δηλαδή **συντονιστής** θα μπορεί να ορισθεί και ένας από τους **μελετητές** του έργου.

Στην **παράγραφο 2** καθορίζονται τα κύρια καθήκοντα των **συντονιστών κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου** που είναι:

- Ο συντονισμός της εφαρμογής των διατάξεων του **άρθρου 4**, δηλαδή η ενημέρωση των μελετητών και η παρακολούθηση για την συνεργασία μεταξύ τους, ούτως ώστε κατά τη φάση των αρχιτεκτονικών, τεχνικών ή/και οργανωτικών επιλογών και κατά την πρόβλεψη της διάρκειας εκτέλεσης των διαφόρων εργασιών ή φάσεων εργασίας να λαμβάνονται υπόψη οι **γενικές αρχές πρόληψης** στις οποίες αναφέρεται το **άρθρο 4**, καθώς και το **σχέδιο** και ο **φάκελος** ασφάλειας και υγείας
- Να καταρτίζουν ή να αναθέτουν την κατάρτιση του σχεδίου ασφάλειας και υγείας (βλ. παραπάνω άρθρο 3 παρ. 5, 6 και 8)
- Να καταρτίζουν τον φάκελο ασφάλειας και υγείας (βλ. παραπάνω άρθρο 3 παρ.7 και 8).

Στην **παράγραφο 3** διευκρινίζεται ότι **η ευθύνη** για τυχόν παράλειψη κατάρτισης του σχεδίου και του φακέλου ασφάλειας και υγείας ανήκει στο **πρόσωπο που όρισε τον συντονιστή**, δηλαδή στον εργολάβο ολόκληρου του έργου ή τον κύριο του έργου (βλ. άρθρο 2 παρ.8).

Σκοπός της διάταξης είναι να επαγρυπνούν τα πρόσωπα αυτά και να μεριμνούν για την κατάρτιση του σχεδίου και του φακέλου ασφάλειας και υγείας, όπως άλλωστε προβλέπεται και από την παρ. 3 του άρθρου 3.

ΑΡΘΡΟ 6: Προσόντα και καθήκοντα των συντονιστών κατά την εκτέλεση του έργου

Στην **παράγραφο 1** καθορίζεται ότι τα προσόντα των **συντονιστών** για θέματα ασφάλειας και υγείας **κατά την εκτέλεση** του έργου πρέπει να είναι τουλάχιστον αυτά που προβλέπονται και για τους **Τεχνικούς ασφάλειας** για το συγκεκριμένο έργο, σύμφωνα με το **π.δ. 294/88** «Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης Τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, επίπεδο γνώσεων κλπ» (ΦΕΚ 138/Α/1988) και τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις (βλ. άρθρο 4 του π.δ.17/96)

Στην **παράγραφο 2** προβλέπεται ότι στους **συντονιστές** για θέματα ασφάλειας και υγείας **κατά την εκτέλεση** του έργου είναι δυνατόν να ανατεθούν το έργο και οι αρμοδιότητες του **Τεχνικού ασφάλειας** σύμφωνα με το ν. 1568/85.

Στην περίπτωση αυτή ο χρόνος απασχόλησης δεν θα συμψηφίζεται αλλά θα υπολογίζεται και θα εκτελείται ανεξάρτητα, δηλαδή τα καθήκοντα του συντονιστή θα ασκούνται σε χρόνο πέραν του χρόνου απασχόλησης του συγκεκριμένου προσώπου ως τεχνικού ασφάλειας.

Δεδομένου ότι το π.δ.305/96 δεν προβλέπει ελάχιστο χρόνο απασχόλησης για τον συντονιστή, είναι φανερό ότι ο χρόνος αυτός πρέπει να εξαρτάται από το είδος, τον όγκο, τις ιδιαιτερότητες και τους ειδικούς κινδύνους του έργου και να καθορίζεται ρητά στην σύμβαση ανάθεσης των καθηκόντων του.

Στην παράγραφο 3 περιγράφονται οι κύριες αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των συντονιστών κατά την εκτέλεση του έργου :

- Συντονίζουν την εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης και ασφάλειας κατά τις τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές, για τον προγραμματισμό των διαφόρων εργασιών ή φάσεων εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά και κατά την πρόβλεψη της διάρκειας εκτέλεσης αυτών.
- Συντονίζουν την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του π.δ. ενημερώνοντας τους υπόχρεους και μεριμνώντας ώστε οι εργολάβοι και υπεργολάβοι και, εάν είναι αναγκαίο, οι αυτοαπασχολούμενοι, να εφαρμόζουν με συνέπεια τις υποχρεώσεις τους που περιγράφονται στο άρθρο 8 του διατάγματος και το σχέδιο ασφάλειας και υγείας.
- Αναπροσαρμόζουν, ή μεριμνούν ώστε να αναπροσαρμοσθεί, το σχέδιο και ο φάκελος ασφάλειας και υγείας, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 3.
- Οργανώνουν, μαζί με τον τεχνικό ασφάλειας και το γιατρό εργασίας, όταν πολλές επιχειρήσεις μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας συγχρόνως ή διαδοχικά, τη συνεργασία μεταξύ των εργολάβων και υπεργολάβων και τον συντονισμό των δραστηριοτήτων τους, καθώς και την αμοιβαία ενημέρωση τους σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 7 του π.δ. 17/96 (που αναφέρεται στις περιπτώσεις που πολλές επιχειρήσεις μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας) μεριμνώντας για την συμμετοχή, εφόσον υπάρχει ανάγκη, των αυτοαπασχολουμένων.
- Συντονίζουν την εποπτεία για την ορθή εφαρμογή των εργασιακών διαδικασιών, ενημερώνοντας σχετικά τους υπόχρεους εργοδότες και τους αυτοαπασχολούμενους και σε συνεργασία με τους άλλους παράγοντες του έργου.
- Λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να επιτρέπεται η είσοδος στο εργοτάξιο μόνο στα πρόσωπα που έχουν τη σχετική άδεια.
- Συνεργάζονται με τον τεχνικό ασφάλειας και το γιατρό εργασίας, καθόλη τη διάρκεια απασχόλησης στο εργοτάξιο και ζητούν τη γνώμη τους κάθε φορά που είναι απαραίτητο.

ΑΡΘΡΟ 7: Ευθύνες παραγόντων του έργου

Στην παράγραφο 1 καθορίζεται ότι **ο εργολάβος ολόκληρου του έργου ή ο κύριος του έργου** που έχουν, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 8 και 9 του άρθρου 2, αναθέσει στους συντονιστές την εκτέλεση των καθηκόντων των άρθρων 5 και 6 **δεν απαλλάσσονται** από τις ευθύνες τους στον τομέα αυτό, ενώ στην **παράγραφο 2** επισημαίνεται η εφαρμογή των άρθρων 5 και 6 **δεν** επηρεάζει την αρχή της **ευθύνης του εργοδότη** που προβλέπεται στο **π.δ.17/96**.

Υπενθυμίζεται, ότι το **άρθρο 7** του **π.δ. 17/96**, που έχει τίτλο «Γενικές υποχρεώσεις των εργοδοτών», καθορίζει τις γενικές υποχρεώσεις των εργοδοτών και θέτει τις γενικές αρχές πρόληψης που πρέπει να τηρούν. Στην παρ. 1 αυτού επισημαίνεται ότι ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές εργασίας και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και την ασφάλεια τρίτων.

ΑΡΘΡΟ 8: Γενικές υποχρεώσεις των εργοδοτών

Αρχικά **στην παράγραφο 1** επισημαίνεται η υποχρέωση των εργοδοτών για την εφαρμογή του **άρθρου 7** του **π.δ. 17/96**. Ειδικότερα μνημονεύονται οι εξής διατάξεις που περιλαμβάνονται στις παρ. 5 και 7 αυτού:

παράγραφος 5 άρθρου 7 π.δ.17/96

ο εργοδότης στα πλαίσια των ευθυνών του λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων, ενημέρωσης και κατάρτισης, καθώς και της δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης και της παροχής των αναγκαίων μέσων.

παράγραφος 7 άρθρου 7 π.δ.17/96

ο εργοδότης εφαρμόζει τα μέτρα της παρ. 5 βάσει των ακόλουθων **γενικών αρχών πρόληψης**:

- αποφυγή των κινδύνων
- εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν
- προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, ειδικότερα κατά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας καθώς και την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής
- αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το ολιγότερο επικίνδυνο
- προγραμματισμός της πρόληψης με στόχο ένα συνεκτικό σύνολο που να ενσωματώνει στην πρόληψη την τεχνική, την οργάνωση και τις συνθήκες της εργασίας, τις σχέσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία
- καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους
- προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας
- προσαρμογή στις τεχνικές εξελίξεις
- παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζόμενους

Ακολούθως, στην **ίδια παράγραφο 1 του άρθρου 8** επισημαίνεται ότι οι εργοδότες πρέπει να εφαρμόζουν τις παραπάνω **γενικές αρχές πρόληψης** κυρίως όσον αφορά :

- Τη διατήρηση του εργοταξίου σε ικανοποιητική κατάσταση από άποψη τάξης και υγιεινής.
- Την επιλογή της τοποθέτησης των θέσεων εργασίας και τον καθορισμό των οδών ή ζωνών μετακίνησης ή κυκλοφορίας.
- Τις συνθήκες μεταφοράς των διαφόρων υλικών.
- Την τακτική συντήρηση, τον έλεγχο πριν από την έναρξη της λειτουργίας και τον περιοδικό έλεγχο των εγκαταστάσεων και των μηχανικών διατάξεων.
- Την οριοθέτηση και τη διεύθυνση των ζωνών αποθήκευσης και εναπόθεσης των διαφόρων υλικών.
- Τις συνθήκες αποκομιδής των επικίνδυνων υλικών που χρησιμοποιήθηκαν.

- Την αποθήκευση και τη διάθεση ή την αποκομιδή των απορριμμάτων και των άχρηστων υλικών.
- Την αναπροσαρμογή, ανάλογα με την πορεία των εργασιών στο εργοτάξιο, της πραγματικής διάρκειας για τα διάφορα είδη ή στάδια εργασίας.
- Τη συνεργασία μεταξύ των εργοδοτών και των αυτοαπασχολουμένων.
- Τις αλληλεπιδράσεις με δραστηριότητες εκμετάλλευσης στο χώρο μέσα ή κοντά στον οποίο έχει εγκατασταθεί το εργοτάξιο.

Στην παράγραφο 2 καθορίζεται ότι οι εργολάβοι και υπεργολάβοι, για να διαφυλάξουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων στο εργοτάξιο, πρέπει να:

- λαμβάνουν μέτρα, ιδίως κατά την εφαρμογή αυτού του άρθρου, σύμφωνα με τις ελάχιστες προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στο συνημμένο **παράρτημα IV** του άρθρου. 12 του διατάγματος(βλ. παρακάτω)
- λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας

Εννοείται ότι διατηρείται και η υποχρέωση τους να λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις των τεχνικών ασφάλειας και των γιατρών εργασίας.

Στην παράγραφο 3 επισημαίνεται ότι ανάλογες με τις παραπάνω υποχρεώσεις των παραγράφων 1 και 2 έχει και ο **κύριος** του έργου, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 του **ν.1396/83 «Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφάλειας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα».**

Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 4 του παραπάνω νόμου αναφέρεται στις υποχρεώσεις του κυρίου του έργου στην περίπτωση που δεν έχει ανατεθεί η εκτέλεση ολόκληρου του έργου σ' έναν εργολάβο και εναλλάσσονται διάφοροι εργολάβοι ή υπεργολάβοι και στην περίπτωση διακοπής των εργασιών.

ΑΡΘΡΟ 9: Υποχρεώσεις άλλων ομάδων προσώπων

Στη παράγραφο 1 καθορίζονται υποχρεώσεις για τους **αυτοαπασχολούμενους**, καθώς επίσης και για τους εργολάβους και υπεργολάβους όταν ασκούν **οι ίδιοι** επαγγελματική δραστηριότητα στο εργοτάξιο.

Συγκεκριμένα προβλέπεται ότι οι παραπάνω:

- Έχουν όλες τις υποχρεώσεις των εργαζομένων σύμφωνα με το άρθρο 13 του π.δ. 17/96.
- Έχουν όλες τις υποχρεώσεις των εργοδοτών που ορίζονται στο **π.δ. 395/94 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ» (ΦΕΚ 220/Α/1994)**
- Έχουν υποχρέωση να εφαρμόζουν τα οριζόμενα στα άρθρα 3, 4 (παρ.1 έως και 6) και 5 του **π.δ. 396/94 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους**

εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/656/ΕΟΚ» (ΦΕΚ 220/Α/1994)

- Πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις των τεχνικών ασφάλειας, των γιατρών εργασίας και των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας ως προς το αντικείμενο αρμοδιότητας του καθενός.

Στη παράγραφο 2 καθορίζεται ότι οι **αυτοαπασχολούμενοι** έχουν, πέραν των παραπάνω, και τις εξής επί πλέον υποχρεώσεις κατ' αναλογία:

- Όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν για τους εργοδότες όταν μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 7, παρ. 9, του π.δ.17/96. Δηλαδή οφείλουν να συνεργάζονται για την εφαρμογή της νομοθεσίας για την υγιεινή και ασφάλεια, να συντονίζουν τις δραστηριότητες τους για την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων για τους εργαζόμενους και να αλληλοενημερώνονται για τους κινδύνους αυτούς.
- Τις γενικές υποχρεώσεις του άρθρου 8 (παρ. 1 και 2 εδάφιο α) του παρόντος διατάγματος, δεδομένου ότι η διάταξη του εδαφίου β της παρ. 2 του άρθρου 8 καλύπτεται από την διάταξη της παρ. 1 εδάφιο δ του άρθρου 9.
- Την υποχρέωση εφαρμογής του **παραρτήματος IV** του άρθρου 12 του παρόντος διατάγματος

ΑΡΘΡΟ 10: Ενημέρωση των εργαζομένων

Στο άρθρο αυτό καθορίζεται ότι, στα πλαίσια της υποχρέωσης των εργοδοτών να ενημερώνουν τους εργαζόμενους σύμφωνα με το **άρθρο 11** του **π.δ. 17/96**, οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους πρέπει να **ενημερώνονται** για όλα τα μέτρα τα σχετικά με την προστασία της ασφάλειας και της υγείας τους που προβλέπονται από το διάταγμα.

Προστίθεται, επίσης, ότι οι παρεχόμενες πληροφορίες πρέπει να είναι κατανοητές για τους εργαζόμενους τους οποίους αφορούν. Εννοείται ότι, για το σκοπό αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο μόρφωσης και ενδεχομένως η ελλιπής γνώση της ελληνικής γλώσσας εφόσον απασχολούνται αλλοδαποί εργαζόμενοι.

ΑΡΘΡΟ 11: Διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων

Στο άρθρο αυτό καθορίζεται, στα πλαίσια της υποχρέωσης των εργοδοτών σύμφωνα με το **άρθρο 10** του **π.δ. 17/96** να ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους και να διευκολύνουν τη συμμετοχή τους για όλα τα ζητήματα που άπτονται της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία, **ότι οι εργοδότες** πρέπει να ζητούν τη **γνώμη** των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους και να διευκολύνουν τη **συμμετοχή** τους για το χειρισμό των θεμάτων που καλύπτονται από τα άρθρα **6** και **8** του παρόντος διατάγματος.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού οι εργοδότες οφείλουν, όποτε είναι ανάγκη ανάλογα με τη σοβαρότητα των κινδύνων και το μέγεθος του εργοταξίου, να λαμβάνουν μέτρα για τον κατάλληλο συντονισμό μεταξύ των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους στις διάφορες επιχειρήσεις που ασκούν τις δραστηριότητες τους στο εργοτάξιο.

ΑΡΘΡΟ 12: Προσάρτηση παραρτημάτων

Το άρθρο αυτό περιλαμβάνει τα 4 παραρτήματα του διατάγματος.

- Το **παράρτημα I** αναφέρεται στο άρθρο 2 (παρ. 1) του διατάγματος και περιλαμβάνει ενδεικτικό κατάλογο οικοδομικών εργασιών και γενικά τεχνικών έργων που **υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής** του διατάγματος.
- Το **παράρτημα II** αναφέρεται στο άρθρο 3 (παρ. 4 και 5) του διατάγματος και περιλαμβάνει ενδεικτικό κατάλογο των εργασιών που ενέχουν ειδικούς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων. Όταν πρόκειται να εκτελεσθούν τέτοιες εργασίες απαιτείται σύνταξη **σχεδίου ασφάλειας και υγείας**.
- Το **παράρτημα III** αναφέρεται στο άρθρο 3 (παρ. 12) του διατάγματος και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της εκ των προτέρων **γνωστοποίησης**.
- Το **παράρτημα IV** αναφέρεται στα άρθρα 8 (παρ. 2 εδάφιο α) και 9 (παρ. 2 εδάφιο γ) του διατάγματος και περιλαμβάνει **ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να τηρούνται στα εργοτάξια**.

Το παράρτημα **IV χωρίζεται σε** δύο μέρη **A** και **B**. Στην αρχή του παραρτήματος αναγράφονται **προκαταρκτικές παρατηρήσεις**, στις οποίες διευκρινίζεται ότι οι υποχρεώσεις που προβλέπονται από το παράρτημα εφαρμόζονται κάθε φορά που αυτό απαιτείται από τα χαρακτηριστικά του εργοταξίου ή της δραστηριότητας, από τις περιστάσεις ή από ενδεχόμενο κίνδυνο και ότι για τους σκοπούς του παραρτήματος ο όρος “χώροι” καλύπτει και τα παραπήγματα.

Το **μέρος A** περιλαμβάνει ελάχιστες **γενικές προδιαγραφές για τους χώρους εργασίας** στα εργοτάξια και τις κατανέμει στις εξής ενότητες:

1. Σταθερότητα, αντοχή και στερεότητα
2. Εγκαταστάσεις διανομής ενέργεια
3. Οδοί διαφυγής και έξοδοι κινδύνου
4. Πυρανίχνευση και πυρόσβεση
5. Αερισμός
6. Έκθεση σε ειδικούς κινδύνους
7. Θερμοκρασία
8. Φυσικός και τεχνητός φωτισμός των θέσεων εργασίας, των χώρων και των οδών κυκλοφορίας στο εργοτάξιο
9. Θύρες και πύλες
10. Οδοί κυκλοφορίας - Ζώνες κινδύνου
11. Αποβάθρες και ράμπες φόρτωσης

12. Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας

13. Πρώτες βοήθειες

14. Χώροι υγιεινής και υγειονομικός εξοπλισμός

Αποδυτήρια και ιματιοφυλάκια

Ντους (καταιωνιστήρες) και νιπτήρες

Αποχωρητήρια και νιπτήρες

15. Χώροι ανάπαυσης και καταλύματα

16. Έγκυες και γαλουχούσες μητέρες

17. Εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες

18. Διάφορες διατάξεις

Το **μέρος Β** περιλαμβάνει ελάχιστες **ειδικές** προδιαγραφές για τις **θέσεις εργασίας** στα εργοτάξια, **εντός (τμήμα Ι)** και **εκτός (τμήμα ΙΙ)** των εγκαταστάσεων.

Σε προκαταρκτική παρατήρηση επισημαίνεται ότι η κατάταξη των ελάχιστων προδιαγραφών σε δύο τμήματα μπορεί να μην είναι δεσμευτική, όταν ειδικές περιστάσεις το απαιτούν.

Στο **Τμήμα Ι**, που αφορά τις θέσεις εργασίας στα εργοτάξια **εντός** των εγκαταστάσεων, οι προδιαγραφές κατανέμονται στις εξής ενότητες:

1. Σταθερότητα, αντοχή και στερεότητα

2. Θύρες κινδύνου

3. Εξαερισμός

4. Θερμοκρασία

5. Φυσικός και τεχνητός φωτισμός

6. Δάπεδα, τοίχοι και οροφές των χώρων

7. Παράθυρα και φεγγίτες

8. Θύρες και πύλες

9. Οδοί κυκλοφορίας

10. Ειδικά μέτρα για τις κυλιόμενες σκάλες και τους κυλιόμενους διαδρόμους

11. Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων

Στο **Τμήμα II**, που αφορά τις θέσεις εργασίας σε εργοτάξια **εκτός** των εγκαταστάσεων, οι προδιαγραφές κατανέμονται στις εξής ενότητες:

1. Σταθερότητα, αντοχή και στερεότητα
2. Εγκαταστάσεις διανομής ενέργειας
3. Ατμοσφαιρικές επιδράσεις
4. Πτώσεις αντικειμένων
5. Πτώσεις από ύψος
6. Ικρίωματα και κλίμακες
7. Συσκευές ανύψωσης
8. Οχήματα, χωματουργικά μηχανήματα και μηχανήματα διακίνησης υλικών
9. Εγκαταστάσεις, μηχανές, εξοπλισμός
10. Εκσκαφές, φρέατα, χωματουργικές και υπόγειες εργασίες, σήραγγες
11. Εργασίες κατεδάφισης
12. Φέροντες οργανισμοί από μέταλλο ή σκυρόδεμα, ξυλότυποι και βαρέα προκατασκευασμένα στοιχεία
13. Προσωρινά φράγματα και θάλαμοι εκτέλεσης υποβρυχίων εργασιών
14. Εργασίες στις στέγες

ΑΡΘΡΟ 13: Έλεγχος εφαρμογής

Στο άρθρο αυτό ορίζονται οι αρμόδιες υπηρεσίες για τον έλεγχο της εφαρμογής του διατάγματος. Αυτές είναι οι αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, δηλαδή τα Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕ.Π.Ε.Κ.), ή οι Διευθύνσεις επιθεώρησης εργασίας ή οι Διευθύνσεις απασχόλησης με τα αρμόδια Τμήματα τεχνικής και υγειονομικής επιθεώρησης εργασίας, ή τα Τμήματα και Γραφεία επιθεώρησης εργασίας κ.λ.π.

ΑΡΘΡΟ 14: Κυρώσεις

Στο άρθρο αυτό περιγράφονται οι ποινικές και οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει τις διατάξεις του διατάγματος.

Οι κυρώσεις αυτές είναι οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις που περιγράφονται στα άρθρα 24 και 25 του **ν.2224/94** «Ρύθμιση θεμάτων εργασίας, συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και οργάνωσης Υπουργείου Εργασίας και των εποπτευομένων από αυτό νομικών προσώπων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 112/Α)

Προκειμένου για το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της **Κοιν. Υπ. Απόφασης 88555/3293/30.9.88** «Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.» που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του **ν.1836/89** «Πρωώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 79/Α/1989)

ΑΡΘΡΟ 15: Έναρξη ισχύος

Καθορίζει ότι η ισχύς του διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (δηλαδή από **29/8/1996**), εκτός της διάταξης της **παραγράφου 8 του άρθρου 3**, που προβλέπει ότι το σχέδιο και ο φάκελος ασφάλειας και υγείας πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των δικαιολογητικών για την έκδοση της οικοδομικής αδείας ενός έργου ή, προκειμένου για δημόσια έργα, της τεχνικής μελέτης που υποβάλλεται για έγκριση. Η ισχύς αυτής της διάταξης αρχίζει έξι μήνες μετά τη δημοσίευση του διατάγματος, δηλαδή από **1/3/97**, και δεν αφορά τις περιπτώσεις που τα παραπάνω δικαιολογητικά έχουν ήδη μέχρι τότε υποβληθεί.

ΣΤ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έλεγχος χώρων εργασίας

Οι Τεχνικοί και Υγειονομικοί Επιθεωρητές, στα πλαίσια των υποχρεώσεων τους για τακτικούς και έκτακτους ελέγχους των χώρων εργασίας, σε κάθε έλεγχο που διενεργούν σε εργοτάξια θα πρέπει να περιλαμβάνουν και υποδείξεις για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.

Επίσης, θα πρέπει μετά από κάθε εκ των προτέρων **γνωστοποίηση** που υποβάλλεται από τους υπόχρεους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3 παρ. 12, να ελέγχουν, κατά το δυνατόν, τα περιεχόμενα του **σχεδίου** και του **φακέλου ασφάλειας και υγείας** για την πληρότητα και την ορθότητά τους, όχι μόνον πριν την έναρξη αλλά και αργότερα κατά την διάρκεια εκτέλεσης του έργου, για να διαπιστώσουν εάν έχουν αναπροσαρμοσθεί σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει.

Ενημέρωση εργαζομένων και εργοδοτών

Οι αρμόδιες σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στα πλαίσια της Νομαρχιακής Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.) και των ελέγχων στους χώρους εργασίας, καθώς επίσης και με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο (τοπικό ραδιόφωνο, τηλεόραση, εφημερίδες, οργάνωση ημερίδων, κλπ.), θα πρέπει να ενημερώσουν τους εργοδότες, τους εργαζόμενους, τους κατασκευαστές, τους μηχανικούς, τους εργολάβους, τους τεχνίτες κ.λ.π. και γενικά όλους

όσους εμπλέκονται και απασχολούνται στον κλάδο των οικοδομών και δημοσίων έργων για τις νέες ρυθμίσεις που αναφέρονται στο διάταγμα αυτό.

Ενημέρωση Γενικής Δ/σης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας

Οι αρμόδιες σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στα πλαίσια του ετήσιου απολογισμού για τις δραστηριότητες της τεχνικής και υγειονομικής επιθεώρησης, έχουν υποχρέωση να υποβάλουν στη Γενική Διεύθυνση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοιν. Ασφαλίσεων έκθεση στην οποία θα αναφέρεται ο αριθμός των περιπτώσεων που έκαναν υποδείξεις για θέματα που αφορούν τις διατάξεις του διατάγματος, η σχετική συμμόρφωση των επιχειρήσεων και η τυχόν επιβολή κυρώσεων.

Στην έκθεση πρέπει να αναφέρονται και τα διάφορα προβλήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή των διατάξεων του διατάγματος .

Η ενημέρωση αυτή είναι απαραίτητη, καθόσον υπάρχει υποχρέωση της χώρας μας, σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας **92/57/ΕΟΚ**, να υποβάλει έκθεση ανά τετραετία στην Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του διατάγματος.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Χ. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ (ΣΑΥ)

(π.δ.305/96, άρθρο 3 παράγραφοι 3,4,5,6,8,9,10)

Ρυθμίσεις για τη σύνταξη και υποβολή του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας:

- Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας συντάσσεται και υποβάλλεται στις περιπτώσεις που αναγράφονται στο άρθρο 3 παρ.4, δηλαδή όταν:
 - απαιτείται συντονιστής σε θέματα ασφάλειας και υγείας, ή
 - οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους, ή
 - απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση.
- Την ευθύνη και τη μέριμνα της κατάρτισης του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας έχει ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, κι αν αυτός δεν υπάρχει τότε την έχει ο κύριος του έργου (άρθρο 3 παρ.3 και άρθρο 5 παρ.3).
- Καταρτίζεται και υπογράφεται από τον συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου (άρθρο 5 παρ.2), εφόσον υπάρχει υποχρέωση απασχόλησης συντονιστή (άρθρο 3 παρ.1). Σε αντίθετη περίπτωση μπορεί να καταρτίζεται και να υπογράφεται από τον μελετητή ή από άλλο πρόσωπο με τα προσόντα που του παρέχουν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις το δικαίωμα υπογραφής της μελέτης του συγκεκριμένου έργου και στο οποίο πρόσωπο έχει ανατεθεί η κατάρτιση του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας από τον εργολάβο ολόκληρου του έργου, κι αν αυτός δεν υπάρχει τότε από τον κύριο του έργου. Η ανάθεση αυτή θα προκύπτει με έγγραφο του αναθέτοντος.
- Η υποβολή του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση της οικοδομικής αδείας του έργου. Το περιεχόμενό του δεν χρειάζεται να

ελέγχεται από την πολεοδομική υπηρεσία. Ο έλεγχος αυτός θα γίνεται μετά την έκδοση της οικοδομικής αδειάς από τις υπηρεσίες επιθεώρησης εργασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων κατά την έναρξη των εργασιών και στη συνέχεια καθ' όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου.

- Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας υποβάλλεται εις διπλούν. Το ένα αντίτυπο παραμένει στην πολεοδομική υπηρεσία και το άλλο επιστρέφεται θεωρημένο μαζί με την άδεια και πρέπει να παραμένει στο χώρο του εργοταξίου, όπου θα είναι στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών (άρθρο 3 παρ. 10).

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

(Ενδεικτικός και μη εξαντλητικός κατάλογος)

(Το ΣΑΥ πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστον τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 3 του π.δ.305/96. Το παρόν παράρτημα αποτελεί απλά και μόνον ένα ενδεικτικό υπόδειγμα για τη διευκόλυνση των συντακτών του ΣΑΥ και των πολεοδομικών υπηρεσιών. Υπενθυμίζεται ότι το ΣΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη των κινδύνων κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου).

A. ΓΕΝΙΚΑ

1. Είδος έργου και χρήση αυτού:
2. Σύνομη περιγραφή του έργου:
3. Ακριβής διεύθυνση του έργου:
4. Στοιχεία του κυρίου του έργου:
5. Στοιχεία του υπόχρεου για την εκπόνηση του ΣΑΥ:
6. Περιγραφή των φάσεων εκτέλεσης του έργου (συσχετισμός με το χρονοδιάγραμμα εργασιών) και των εφαρμοζομένων μεθόδων εργασίας κατά φάση (π.χ. περιγραφή των κυριότερων βοηθητικών μέσων, του τρόπου οριζόντιας και κατακόρυφης διακίνησης υλικών, κλπ.):

B. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Για κάθε επί μέρους φάση εκτέλεσης του έργου καταγράφονται οι κίνδυνοι που ενδέχεται να παρουσιαστούν. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω πιθανοί κίνδυνοι:

- πιθανός κίνδυνος από αστοχία του εδάφους (π.χ. κατολισθήσεις, καταρρεύσεις, υποχωρήσεις πρανών εκσκαφής, αποκολλήσεις βράχων, κλπ)
- πιθανός κίνδυνος από εργοταξιακά οχήματα (π.χ. ασταθής έδραση, ελλιπής ακινητοποίηση, συγκρούσεις, συνθλίψεις, κλπ)
- πιθανός κίνδυνος πτώσης από ύψος (π.χ. εργασία σε ικριώματα, σε στέγες, σε πέρατα πλακών, πλησίον κατακόρυφων ή οριζοντίων ανοιγμάτων, υπερυψωμένες δίοδοι, κλπ)
- πιθανός κίνδυνος από πτώσεις υλικών και αντικειμένων (π.χ. κατεδαφίσεις, φορτοεκφορτώσεις, κλπ)
- πιθανός κίνδυνος εκρήξεων (π.χ. χρήση εκρηκτικών, φιάλες ασετυλίνης/οξυγόνου, κλπ)
- πιθανός κίνδυνος πυρκαϊάς (π.χ. δεξαμενές καυσίμων, χρήση φλόγας, κλπ)
- πιθανός κίνδυνος ηλεκτροπληξίας (π.χ. δίκτυα, ηλεκτροκίνητα μηχανήματα, κλπ)

- πιθανός κίνδυνος από έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες, είτε φυσικούς (π.χ. ακτινοβολία, θόρυβος, κλπ), είτε χημικούς (π.χ. αμίαντος, αναθυμιάσεις, κλπ), είτε βιολογικούς (π.χ. υπόνομοι, βιολογικοί καθαρισμοί, κλπ)
- άλλοι πιθανοί κίνδυνοι

Γ. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Στο τμήμα αυτό (κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 παρ.5 εδάφιο α του π.δ. 305/96) περιγράφονται και διευκρινίζονται οι κανόνες που θα εφαρμόζονται στο εργοτάξιο.

Συγκεκριμένα, για κάθε έναν από τους παραπάνω κινδύνους περιγράφονται τα μέτρα που απαιτούνται για την προστασία των εργαζομένων. Θα μνημονεύονται οι συγκεκριμένες διατάξεις της νομοθεσίας (όπως αυτή καταγράφεται και στην εγκύκλιο εφαρμογής του π.δ. 305/96) που περιέχουν τα απαιτούμενα κάθε φορά μέτρα που θα πρέπει να εφαρμοστούν. Επίσης για τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται από τη νομοθεσία ή η πρόβλεψη δεν είναι επαρκής για τη συγκεκριμένη περίπτωση θα περιγράφονται τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την προστασία των εργαζομένων.

Επίσης εδώ πρέπει να περιγραφούν (όπως προβλέπει το άρθρο 3 παρ.5 εδάφιο β του π.δ. 305/96) τα ειδικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τις εργασίες που ενέχουν ειδικούς κινδύνους (βλ. παράρτημα ΙΙ του π.δ. 305/96).

Δ. ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σε σχεδιάγραμμα ή περιγραφικά ή σε συνδυασμό παρέχονται και τα παρακάτω πρόσθετα στοιχεία (όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παρ.6):

1. Προσπέλαση στο εργοτάξιο, πρόσβαση στις θέσεις εργασίας
2. Κυκλοφορία πεζών και οχημάτων εντός του εργοταξίου
3. Χώροι αποθήκευσης υλικών και τρόπος αποκομιδής αχρήστων
4. Συνθήκες αποκομιδής επικίνδυνων υλικών
5. Χώροι υγιεινής, εστίασης και πρώτων βοηθειών

Επίσης στο τμήμα αυτό παρουσιάζεται και η μελέτη για την κατασκευή ικριωμάτων, εφόσον αντιμετωπίζεται περίπτωση που αυτά πρέπει να είναι ειδικής μορφής για τις ανάγκες εκτέλεσης των εργασιών τέτοιας που δεν περιγράφεται στις ισχύουσες διατάξεις περί ικριωμάτων (π.δ. 778/80 και π.δ. 1073/81).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β ΦΑΚΕΛΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ (ΦΑΥ) (π.δ.305/96, άρθρο 3 παράγραφοι 3,7,8,9,10,11)

Ρυθμίσεις για τη σύνταξη και υποβολή του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας:

- Ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας συντάσσεται και υποβάλλεται σε κάθε περίπτωση έργου
- Την ευθύνη και τη μέριμνα της κατάρτισης του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας έχει ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, κι αν αυτός δεν υπάρχει τότε την έχει ο κύριος του έργου (άρθρο 3 παρ.3 και άρθρο 5 παρ.3).
- Καταρτίζεται και υπογράφεται από τον συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου (άρθρο 5 παρ.2), εφόσον υπάρχει υποχρέωση απασχόλησης συντονιστή (άρθρο 3 παρ.1). Σε αντίθετη περίπτωση μπορεί να καταρτίζεται και να υπογράφεται από τον μελετητή ή από άλλο πρόσωπο με τα προσόντα που του παρέχουν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις το δικαίωμα υπογραφής της μελέτης του συγκεκριμένου έργου και στο οποίο πρόσωπο έχει ανατεθεί η κατάρτιση του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας από τον εργολάβο ολόκληρου του έργου, κι αν αυτός δεν υπάρχει τότε από τον κύριο του έργου. Η ανάθεση αυτή θα προκύπτει με έγγραφο του αναθέτοντος.
- Η υποβολή του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση της οικοδομικής αδείας του έργου. Το περιεχόμενό του δεν χρειάζεται να ελέγχεται από την πολεοδομική υπηρεσία. Ο έλεγχος αυτός θα γίνεται μετά την έκδοση της οικοδομικής αδείας από τις υπηρεσίες επιθεώρησης εργασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων κατά την έναρξη των εργασιών και στη συνέχεια καθ' όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου.
- Ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας υποβάλλεται εις διπλούν. Το ένα αντίτυπο παραμένει στην πολεοδομική υπηρεσία και το άλλο επιστρέφεται θεωρημένο μαζί με την άδεια και πρέπει να παραμένει στο χώρο του εργοταξίου, όπου θα είναι στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών (άρθρο 3 παρ. 10).

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

(Ενδεικτικός και μη εξαντλητικός κατάλογος)

(Το ΦΑΥ πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστον τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 3 του π.δ.305/96. Το παρόν παράρτημα αποτελεί απλά και μόνον ένα ενδεικτικό υπόδειγμα για τη διευκόλυνση των συντακτών του ΦΑΥ και των πολεοδομικών υπηρεσιών. Υπενθυμίζεται ότι το ΦΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη των κινδύνων κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του έργου, όπως εργασίες συντήρησης, μετατροπών, καθαρισμού, κλπ).

A. ΓΕΝΙΚΑ

1. Είδος έργου και χρήση αυτού:
2. Ακριβής διεύθυνση του έργου:
3. Αριθμός αδείας:
4. Στοιχεία των κυρίων του έργου:
5. Στοιχεία του συντάκτη του ΦΑΥ:

B. ΜΗΤΡΩΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. Τεχνική περιγραφή του έργου:
2. Παραδοχές μελέτης:

3. Σχέδια του έργου (με μορφή παραρτήματος του ΦΑΥ θα προσαρτώνται μετά την ολοκλήρωση της εκτέλεσης του έργου τα «ως κατασκευάσθη» σχέδια του έργου)

Γ. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Αναφέρονται τυχόν ιδιαίτερες επισημάνσεις που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες επεμβάσεις κατά τη διάρκεια ζωής του έργου. Οι επισημάνσεις αυτές μπορούν ενδεικτικά να αναφέρονται στα εξής:

- οδοί διαφυγής και έξοδοι κινδύνου
- ιδιαιτερότητες στη στατική δομή, ευστάθεια και αντοχή του έργου (προκατασκευή, προένταση, σημειακά φορτία, κλπ)
- θέσεις δικτύων (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης, παροχής διαφόρων αερίων, κλιματισμού, θέρμανσης, πυρόσβεσης, κλπ)
- σημεία κεντρικών διακοπών
- χώροι με υπερπίεση ή υποπίεση
- θέσεις υλικών που ενέχουν ειδικούς κινδύνους (πολυουρεθάνη, αμίαντος, κλπ)
- διάφορες άλλες ζώνες κινδύνου
- κλπ.

Δ. ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Καταγράφονται οι οδηγίες και τα χρήσιμα στοιχεία για μελλοντικές εργασίες στο έργο, όπως π.χ. εργασίες καθαρισμού, συντήρησης, επισκευής, κλπ. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής περιπτώσεις που μπορούν να περιληφθούν στο τμήμα αυτό του ΦΑΥ:

- εργασίες σε στέγες
- εργασίες σε εξωτερικές όψεις και φωταγωγούς
- εργασίες σε ύψος στο εσωτερικό του έργου
- εργασίες σε φρέατα και τάφρους
- υπόγειες και υποθαλάσσιες εργασίες
- εργασίες σε περιβάλλον με κίνδυνο έκρηξης ή πυρκαϊάς
- κλπ